I

(Ανακοινώσεις)

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

ΔΗΛΩΣΗ ΑΡΧΩΝ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ, ΣΥΝΕΛΘΟΝΤΩΝ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 6ης Δεκεμβρίου 1993

επί τη λήξει του ευρωπαϊκού έτους των ηλικιωμένων και της αλληλεγγύης μεταξύ των γενεών (1993)

(93/C 343/01)

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ, ΣΥΝΕΛΘΟΝΤΕΣ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ,

1. ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΟΥΝ την απόφαση του Συμβουλίου της 26ης Νοεμβρίου 1990 σχετικά με κοινοτικές δράσεις υπέρ των ηλικιωμένων [1] και την απόφαση του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 1992 περί της οργάνωσης του ευρωπαϊκού έτους των ηλικιωμένων και της αλληλεγγύης μεταξύ των γενεών (1993) [2], οι οποίες προβλέπουν τη συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών στον τομέα της ανακοίνωσης και ανταλλαγής πληροφοριών και καλούν σε μελέτη και συζήτηση των μέτρων που πρέπει να ληφθούν για τον γηράσκοντα πληθυσμό·

2. ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΟΥΝ ότι ο κοινοτικός χάρτης των θεμελιωδών κοινωνικών δικαιωμάτων των εργαζομένων που εγκρίθηκε στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Στρασβούργου, στις 9 Δεκεμβρίου 1989, από τους αρχηγούς των κρατών και των κυβερνήσεων έντεκα κρατών μελών και συγκεκριμένα στο κεφάλαιο «ηλικιωμένοι», αναφέρει:

«Ανάλογα με τα ισχύοντα σε κάθε χώρα:

24. Κάθε εργαζόμενος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας πρέπει να μπορεί να διαθέτει, τη στιγμή της συνταξιοδότησής του, πόρους που να του εξασφαλίζουν ένα αξιοπρεπές επίπεδο ζωής.

25. Στα άτομα που έχουν φθάσει μεν σε ηλικία συνταξιοδότησης χωρίς όμως να τους αναγνωρίζεται συνταξιοδοτικό δικαίωμα, και που δεν έχουν άλλους πόρους διαβίωσης, πρέπει να εξασφαλίζονται επαρκείς πόροι καθώς και κοινωνική και ιατρική αρωγή, ανάλογα με τις προσωπικές τους ανάγκες»·

3. ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΟΥΝ τη σύσταση του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 1992 σχετικά με τα κοινά κριτήρια που αφορούν την επάρκεια πόρων και παροχών στα συστήματα κοινωνικής προστασίας [3]·

4. ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΟΥΝ τη σύσταση του Συμβουλίου της 27ης Ιουλίου 1992 για τη σύγκλιση των στόχων και των πολιτικών κοινωνικής προστασίας [4]·

5. ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΟΥΝ τις αρμοδιότητες που αναθέτουν στα κράτη μέλη οι προαναφερθείσες συστάσεις·

6. ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΟΥΝ ότι, στα πλαίσια του ευρωπαϊκού έτους, υλοποιήθηκαν διάφορες κοινοτικές δραστηριότητες, οι οποίες συνέβαλαν, ιδίως, στον καθορισμό κοινών αρχών οι οποίες διακηρύσσονται στην παρούσα δήλωση·

7. ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΟΥΝ το ψήφισμα του Συμβουλίου της 30ής Ιουνίου 1993 για τα καθεστώτα ελαστικής συνταξιοδότησης [5]·

8. ΔΙΑΠΙΣΤΩΝΟΥΝ ότι:

— η δημογραφική εξέλιξη, η οποία δείχνει σημαντική αύξηση του πληθυσμού των ηλικιωμένων σε όλα τα κράτη μέλη, έχει οικονομικές, κοινωνικές, υγειονομικές και δημοσιονομικές επιπτώσεις,

— πάντως, τα κράτη μέλη επιβεβαιώνουν την πολιτική τους βούληση να ανταποκριθούν στις κοινωνικές και οικονομικές προκλήσεις τις σχετιζόμενες με τη γήρανση του πληθυσμού,

— αναγνωρίζουν την πολύτιμη συνεισφορά των ηλικιωμένων στην κοινωνική, πολιτιστική και οικονομική ζωή,

[1] ΕΕ αριθ. L 28 της 2. 2. 1991, σ. 29.
[2] ΕΕ αριθ. L 245 της 26. 8. 1992, σ. 43.
[3] ΕΕ αριθ. L 245 της 26. 8. 1992, σ. 46.
[4] ΕΕ αριθ. L 245 της 26. 8. 1992, σ. 49.
[5] ΕΕ αριθ. C 188 της 10. 7. 1993, σ. 1.

— θα πρέπει να υπάρξει ευνοϊκή ανταπόκριση στις ανάγκες και τις προσδοκίες των ηλικιωμένων ώστε να τους επιτραπεί να συμμετέχουν ενεργά σε όλους τους τομείς της κοινωνικής ζωής·

9. ΔΗΛΩΝΟΥΝ ότι:

— τα κράτη μέλη αναγνωρίζουν, στη νομοθεσία και στην πολιτική τους, την ελεύθερη και επί ίσοις όροις συμμετοχή των ηλικιωμένων υπό την πλήρη ιδιότητά τους ως πολιτών στα δικαιώματα και στις υποχρεώσεις όλων των τομέων της κοινωνικής ζωής,

— πρόθεσή τους είναι να προωθηθεί η ένταξη των ηλικιωμένων σε όλους τους τομείς της κοινωνικής ζωής, καταπολεμώντας έτσι τον κοινωνικό αποκλεισμό και την κοινωνική απομόνωση, καθώς και τις διακρίσεις, δεδομένου ότι κάθε άτομο, ανεξαρτήτως ηλικίας, έχει δικαίωμα να του αναγνωρίζεται η αξιοπρέπειά του ως ανθρώπου·

10. ΔΗΛΩΝΟΥΝ ότι τα κράτη μέλη επιθυμούν να ακολουθήσουν πολιτική στηριζόμενη στις βασικές αρχές της αλληλεγγύης μεταξύ των γενεών και απευθυνόμενη προς αυτές, ούτως ώστε:

— να προαχθεί η κοινωνική ένταξη των ηλικιωμένων μέσω της δυνατότητας να εκδηλώνονται κοινωνικά στην οικογενειακή, κοινωνική, πολιτική, πολιτιστική και μορφωτική ζωή, καθώς και στον ελεύθερο χρόνο,

— να ενθαρρυνθεί ο αμέριστος σεβασμός της προσωπικότητας των ηλικιωμένων, το δικαίωμά τους για ιδιωτική ζωή και για φυσική ακεραιότητα, και να δοθεί στους ηλικιωμένους η δυνατότητα να αναλαμβάνουν τις ευθύνες τους·

11. ΚΑΛΟΥΝ τα κράτη μέλη να εγκρίνουν, κατά τη διαμόρφωση των πολιτικών σχετικά με τους τομείς που ενέχουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τους ηλικιωμένους και σύμφωνα με τις αρχές που μνημονεύονται ανωτέρω, τους ακόλουθους στόχους:

i) *Στον τομέα των εισοδημάτων και του επιπέδου ζωής:*

α) να λάβουν μέτρα που θα εξασφαλίζουν στους ηλικιωμένους το δικαίωμα σε ελάχιστους πόρους διαβίωσης ή/και την πρόσβαση σε άλλα συστήματα κοινωνικής προστασίας, ώστε να είναι σε θέση να συνεχίζουν να συμμετέχουν αυτόνομα στην κοινωνική ζωή·

β) να χορηγούν στους ηλικιωμένους, όταν λήγει η επαγγελματική τους σταδιοδρομία, ένα συμπληρωματικό εισόδημα καθοριζόμενο βάσει διαφόρων κατ' αποκοπήν παροχών ή υπολογιζόμενο σε συνάρτηση με το προηγούμενο εισόδημα από τη δραστηριότητά τους, με το οποίο θα διαφυλάσσεται το βιωτικό τους επίπεδο με εύλογο τρόπο, σε συνάρτηση με τη συμμετοχή τους σε κατάλληλα καθεστώτα κοινωνικής ασφάλισης·

γ) να χρησιμοποιούν, για τον υπολογισμό των ποσών, τους δείκτες που θεωρούν ενδεδειγμένους, όπως, φερ' ειπείν, τη στατιστική του μέσου διαθέσιμου εισοδήματος στο συγκεκριμένο κράτος μέλος, τη στατιστική της κατανάλωσης των νοικοκυριών, το νόμιμο κατώτατο ημερομίσθιο, εφόσον υπάρχει, ή το επίπεδο των τιμών·

δ) να καθιερώσουν έναν τρόπο περιοδικής επανεξέτασης των ποσών αυτών, αναλόγως των εν λόγω δεικτών, ώστε να εξασφαλίζεται αυτή η κάλυψη των αναγκών·

ε) να ενεργήσουν έτσι ώστε οι ηλικιωμένοι να μπορούν να παραμένουν ενεργό τμήμα της κοινωνίας και να μπορούν, λαμβανομένης υπόψη της οικονομικής κατάστασης και της απασχόλησης στα κράτη μέλη, να διατηρούν επαφή με την αγορά εργασίας·

στ) να προσαρμόσουν, εγκαίρως, τα συνταξιοδοτικά συστήματα προς τις δημογραφικές εξελίξεις, διατηρώντας ταυτόχρονα το βασικό ρόλο των νόμιμων συνταξιοδοτικών συστημάτων·

ii) *Στον τομέα της στέγης και της κινητικότητας:*

α) να πρωθήσουν μια ευέλικτη στεγαστική πολιτική με διάφορα είδη κατοικίας, που θα επιτρέψει στους ηλικιωμένους να εξακολουθήσουν να συμμετέχουν στην κοινωνική ζωή· θα πρέπει, εν προκειμένω, να λαμβάνεται υπόψη η επιθυμία των ηλικιωμένων ατόμων να παραμένουν στο σπίτι τους·

β) να μεριμνούν για το σεβασμό της αυτονομίας και της ιδιωτικής ζωής των ηλικιωμένων·

γ) να ενθαρρύνουν την αυτονομία των ηλικιωμένων προάγοντας πλαίσια διαβίωσης και μεταφορικά συστήματα προσιτά και ασφαλή·

iii) *Στον τομέα των προσφερόμενων φροντίδων και υπηρεσιών:*

α) να παρέχουν, βάσει αντικειμενικών κριτηρίων, επαρκή βοήθεια με στόχο την αυτονομία και τη σωματική, διανοητική και κοινωνική ευεξία των ηλικιωμένων· η βοήθεια αυτή θα μπορούσε να αφορά τις κατ' οίκον φροντίδες και υπηρεσίες, τις κινητές υπηρεσίες, τις εστίες διαμονής (foyers-logements) και τις υγειονομικές υπηρεσίες·

β) να προωθήσουν το συντονισμό των διαφόρων υγειονομικών και κοινωνικών υπηρεσιών·

γ) να δώσουν κίνητρα για εξειδικευμένη και διαφοροποιημένη παροχή υπηρεσιών ώστε να καλυφθούν οι νέες ανάγκες ενός πληθυσμού που απαριθμεί ολοένα και περισσότερους υπερήλικες, έτσι ώστε να αποφεύγεται, όσο είναι δυνατόν, η εξάρτηση και η τοποθέτησή τους σε ίδρυμα· αυτό ισχύει ιδίως για τα άτομα που υποφέρουν από ασθένειες του γήρατος·

δ) να οριστούν τα κριτήρια για την υλοποίηση και τη διοργάνωση τέτοιων υπηρεσιών και θεσμών·

ε) δίχως να απευθύνονται αποκλειστικά στην κατηγορία των ηλικιωμένων, να προβλεφθούν μέτρα για την πρόληψη ή των καθυστέρηση των ασθενειών και των απαρχών της εξάρτησης·

iv) *Στον τομέα της απασχόλησης ηλικιωμένων και της προετοιμασίας για συνταξιοδότηση:*

— Να αναπτυχθούν διάφορες πρωτοβουλίες:

α) για να εκτιμηθεί, με πνεύμα αλληλεγγύης μεταξύ των γενεών, μέχρι ποίου βαθμού δικαιολογείται η διαφορετική μεταχείριση με βάση την ηλικία·

β) για να επιτρέπεται μια πιο βαθμιαία μετάβαση από την ενεργό ζωή στη σύνταξη·

γ) για επαρκή πλαισίωση των ηλικιωμένων κατά τη διάρκεια της μετάβασης αυτής, με πρόβλεψη υποδομών που θα εξασφαλίζουν την υποδοχή, την ενημέρωση και την πρακτικής φύσεως συνδρομή, διευκολύνοντας τις συνεπαγόμενες διοικητικές διαδικασίες·

δ) για να ενθαρρύνεται η μεταβίβαση αρμοδιοτήτων στις νεώτερες γενεές, οι οποίες έτσι θα ωφελούνται από την πείρα των ηλικιωμένων·

v) *Στον τομέα της συμμετοχής των ηλικιωμένων:*

Να προαχθεί, σε όλες τις κοινωνικές κατηγορίες, η πλήρης συμμετοχή των ηλικιωμένων στην κοινωνική ζωή, μέσω ικανοποιητικής παροχής των πληροφοριών που είναι απαραίτητες για την ενεργό και σωστή συμμετοχή σε όλους τους τομείς που τους αφορούν,

12. ΥΠΟΓΡΑΜΜΙΖΟΥΝ:

α) ότι η υλοποίηση των προαναφερθέντων στόχων μπορεί να συμβάλει σημαντικά στην καταπολέμηση και την αποφυγή του κοινωνικού αποκλεισμού και της κοινωνικής απομόνωσης των ηλικιωμένων·

β) ότι θα πρέπει να ενθαρρυνθεί η υλοποίηση των στόχων αυτών στα κράτη μέλη·

γ) ότι το Συμβούλιο των Υπουργών Κοινωνικών Υποθέσεων θα εξετάζει περιοδικά την εξέλιξη της υλοποίησης των στόχων αυτών,

13. ΣΗΜΕΙΩΝΟΥΝ την ακόλουθη δήλωση της Επιτροπής:

«Η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι η δημογραφική εξέλιξη και συγκεκριμένα, η γήρανση του πληθυσμού, αποτελούν ένα από τα μείζονα προβλήματα που πρέπει να αντιμετωπιστούν με τις κοινωνικές πολιτικές.

Υπενθυμίζει, εξάλλου, ότι το ευρωπαϊκό έτος των ηλικιωμένων και της αλληλεγγύης μεταξύ των γενεών έδωσε τη δυνατότητα να σημειωθεί ουσιαστική πρόοδος όσον αφορά, ιδίως, την ανάλυση των δεδομένων, τη συζήτηση σχετικά με τα προβλήματα της γήρανσης, την ανάπτυξη καινοτόμων προσεγγίσεων, την ανταλλαγή εμπειριών, την κινητοποίηση των φορέων, τη συνεργασία μεταξύ τους και την ενεργό συμμετοχή των ενεχόμενων προσώπων.

Μέσα στα πλαίσια αυτά, υπογραμμίζει ότι είναι σκόπιμο να αναπτυχθούν δραστηριότητες που θα βασίζονται σ' αυτήν την πρόοδο, καθώς και ότι οι προβλεπόμενες κατευθύνσεις του προϋπολογισμού για το 1994 αποτελούν μια περιορισμένη αλλά χρήσιμη βάση για μια τέτοια ανάπτυξη.

Με βάση την αξιολόγηση που έχει αρχίσει και τα κεκτημένα του ευρωπαϊκού έτους, σκοπεύει να υποβάλει, για το 1994, μεσοπρόθεσμες προτάσεις που θα επιτρέψουν στην Κοινότητα να υποστηρίζει πληρέστερα τις σχετικές πολιτικές των κρατών μελών.»